NATURA ȘI OMUL

Anul II • Nr.3 • februarie 2001 • 8 pagini • Publicaţie editată de Muzeul Judeţean de Ştiinţele Naturii Prahova

M-am întâlnit cu Iarna la Predeal...
Era-mbrăcată ca și-acum un an,
Cu aceeași albă rochie de bal,
Păstrată vara sus, pe Caraiman...

(Ion Minulescu)

MUZEUL OMULUI - PLOIEȘTI -

Expoziţii temporare:

- ICOANE PE STICLĂ
  Daniela Mihai
- ARTĂ TRADIŢIONALĂ
  Mara Toacă

FARMACIA VERDE

Cătina

Cunoscută şi sub numele de cătina albă sau cătina de râu, această specie este un arbust alburiu, foarte ramificat şi spinos, care creşte începând din nisipurile şi pietrişurile litorale până în regiunile muntoase, alcătuind uneori crânguri şi tufişuri destul de întinse.

urmare în pagina 2

https://biblioteca-digitala.ro

FARMACIA VERDE

continuare din pagina 1

Cătina

(Hippophaë rhamnoides L.)

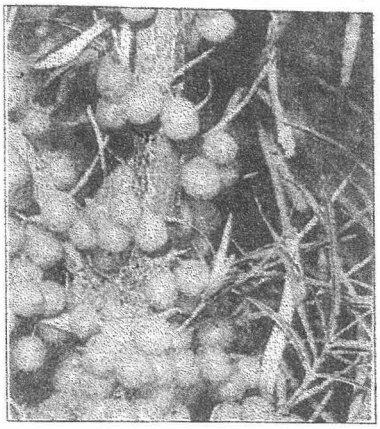

Se întrebuinţează numai fructele mature, atât în stare proaspătă, cât şi uscată. Se recoltează imediat după coacere, până la lăsarea primului ger.

Fructele, drupe false portocalii, sunt bogate în vitamine ca B1, B2, C, PP, carotinoide, acid folic, motiv pentru care este un excelent tonifiant general. Fructele de cătină reprezintă cea mai valoroasă polivitamină naturală.

Se poate utiliza sub formă de infuzie 2-3% folosind 2-3 ceaiuri pe zi în hipo şi avitaminoze, în anemie şi convalescenţă. Se pot folosi sub formă de sucuri (fructe proaspete stoarse), siropuri, marmeladă etc.

Ceaiul de cătină calmează setea în caz de stări febrile. Este folosit în infecţiile gripale şi răceli.

Cătina o întâlnim într-o multitudine de amestecuri de plante ce vizează îmbunătăţirea stării de sănătate în convalescenţă şi în imunitatea scăzută.

Seara, se pune o linguriţă de fructe de cătină în 200 ml de apă rece. Se strecoară dimineaţa şi poate fi consumată, pe stomacul gol, ca o băutură reconfortantă, în orice anotimp.

Viorica RUSU

Horoscop floral

Roinița

Melissa officinalis

(20.01-18.02)

Corespunde zodiei Vărsător.

Dacă roinița este ocrotitoarea ta, ai un trup agil şi un suflet neliniştit.

Înveţi mereu, eşti original şi inventiv.

Ai o fire independentă, deşi pentru tine contează foarte mult părerea celorlalţi. Nu poţi fi mituit, iar ca prieten eşti sincer şi darnic.

Uneori eşti cu capul în nori, dar nimeni nu te condamnă pentru asta. Sensibilitatea ta, uneori prea mare, face să fii mai predispus la stres decât alţii.

Când eşti cu nervii la pământ, un ceai de roiniţă te va linişti.

Poţi cultiva roinița în ghivece sau în curte. Mai ales că, în afara proprietăţilor curative, are şi calităţi culinare.

Plante pentru sănătate...

Boli de ficat şi ale veziculei biliare

Tintaura (Centaurium erythraea) - **10g;**
Seminţe de chimen (Carum carvi) - **15g;**
Frunze de roiniţă (Melissa officinalis) - **15g;**
Frunze de mentă bună (Mentha piperita) - **20g;**
Cimbrişor (Thymus serpyllum) - **20g;**
Muguri de ienupăr - 20g.

Peste o linguriţă de amestec se toarnă o cană de apă clocotită, se lasă 5 minute şi se strecoară. Se beau zilnic 1-2 cești cu ceai cald.

... şi gătite în bucate

Sufleu de legume

1/2kg cartofi, 1/2kg morcovi, 1 borcan mic de conopidă conservată în apă şi unul cu fasole verde, o ţelină, 100ml ulei, 50g făină, 3 ouă, 1/2l lapte, 200g smântână.

Curăţaţi cartofii, morcovii şi ţelina, tocaţi totul mărunt şi puneţi să fiarbă bine. Din făină, lapte şi ulei pregătiţi un sos alb. Combinaţi legumele fierte cu cele din conserve, omogenizaţi foarte bine, puneţi totul într-un vas uns cu ulei, turnaţi deasupra ouăle bătute şi daţi la cuptor să fiarbă pe baie de aburi. Serviţi sufleul cald, ornat cu smântână.

https://biblioteca-digitala.ro

Galeria oamenilor de ştiinţă

Victor BABEŞ (1854-1926)

Anatomopatolog şi bacteriolog român. Membru al Academiei Române, profesor universitar la Bucureşti. Promotor al concepţiei patomorfologiei procesului infecţios. Precursor în domeniul seroterapiei şi unul dintre primii cercetători care au remarcat fenomenul de variabilitate microbiană. A pus în evidenţă în citoplasma unor bacterii anumite formaţii corpusculare importante pentru diferenţierea unor germeni. A descoperit şi a descris peste 50 de germeni patogeni. A precizat etiologia hemoglobinuriei boilor şi a cârceagului oilor. A perfecţionat tehnica pasteuriană de tratament al turbării. A descoperit un fenomen pe care se întemeiază antibioterapia. Împreună cu A.V. Cornil a publicat, în 1885, primul tratat sistematic de microbiologie din lume.

Robert KOCH (1843-1910)

Bacteriolog german. Profesor universitar la Berlin.

Unul dintre întemeietorii bacteriologiei moderne.

A introdus în bacteriologie tehnica mediilor solide şi coloraţiei bacteriilor şi a dezvoltat metodele de dezinfecţie.

A arătat rolul sporilor microbieni ca formă de rezistenţă a microorganismelor.

A izolat şi a obţinut pentru prima oară o cultură pură a bacilului antraxului, a descoperit vibrionul holerei şi bacilul tuberculozei (bacilul K) şi a preparat din el tuberculina.

A efectuat studii asupra unor boli tropicale (boala somnului, tripanozomiazele).

Premiul Nobel pentru fiziologie şi medicină (1905).

OMUL şi PEŞTERA

Legendele Romei

Romanii au folosit deseori peşterile pe timp de război.

Tribunul Marius, după Victoria de la Aix din anul 102 î.e.n. asupra teutonilor, a aruncat 500 de prizonieri în avenul numit astăzi Garagai-de-St.Pierre, iar generalul Crasus a astupat, din ordinul lui Cezar, în anul 56 î.e.n., gura peşterilor în care se retrăseseră acvitanii.

O întâmplare asemănătoare a avut loc şi pe teritoriul ţării noastre.

În anul 28 î.e.n., guvernatorul Macedoniei, M.Crasus, întreprinde o expediţie de pedepsire a bastarnilor - populaţie ce trăia prin părţile de nord ale Dobrogei.

Fiind înfrânt, regele bastarnilor, Dapix, se sinucide, iar populaţia se refugiază într-una din peşterile din valea Casimcea din Dobrogea.

Crudul guvernator dădu ordin să se zidească gura peşterii în care fugarii pieriră până la ultimul.

Peştera cu pricina nu a fost descoperită însă nici până astăzi.

Ca şi la greci, la romani peşterile aveau un rol magic.

Astfel, se zice că în timpul Lemuralelor, un fel de sărbători închinate morţilor, dacă cineva se ducea la gura peşterilor sau a avenelor şi pronunţa formula magică "mundus subterraneus patet" ("lume subterană deschide-te"), umbrele morţilor ieşeau şi rămâneau printre cei vii timp de nouă zile.

Într-o altă legendă se pomeneşte că în anul 365 î.e.n., la Roma, s-a deschis brusc, în plin Forum, un aven în adânc, care nu a putut fi umplut cu nici un chip.

Fiind consultat un oracol, acesta a spus că avenul nu se va închide decât atunci când înăuntru va fi aruncat tot ce are Roma mai de preţ. Viteazul Marcus Curtius strigă atunci: "nimic nu are Roma mai de preţ decât arme şi vitejie" şi, îmbrăcat cu cele mai frumoase zale, încălecat pe cel mai bun cal, s-a aruncat în abis, care, zice-se, că s-a şi închis imediat.

Nu putem să nu-i amintim aici şi pe cei doi fondatori legendari ai Romei, fraţii Romulus şi Remus, care au fost crescuţi de mama lor adoptivă, lupoaica, tot într-o peşteră.

R.M.

https://biblioteca-digitala.ro

Plante indicatoare

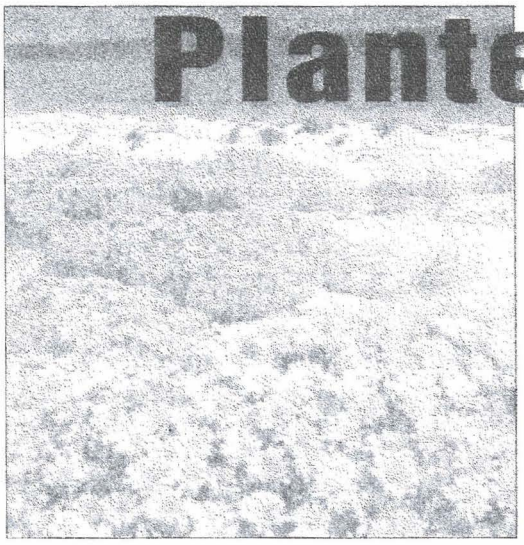

Trădând secretele solului, plantele sunt şi ele un indiciu al uriaşelor zăcăminte ascunse în adâncurile Terrei. Pentru procesele lor biologice, plantele au nevoie de importante cantităţi de azot, potasiu, calciu, magneziu, sulf şi alte elemente. Regiunile în care aceste substanţe nu se găsesc în sol sau cele în care dozele depăşesc anumite concentraţii sunt complet lipsite de vegetaţie, toxinele produse distrugând orice plantă. Astfel, cuprul, în concentraţii mari, duce la dispariţia plantelor lemnoase, iar în zonele tropicale, un conţinut de 10% Cu în sol este "suficient" pentru a provoca o "pată" lipsită de vegetaţie. Cu toate acestea, tot cuprul poate favoriza creşterea unor specii de muşchi, a Caryophyllaceelor sau a macilor, fapt care a dus la descoperirea lui în unele regiuni din Rusia şi Suedia. Datorită unor zone lipsite de vegetaţie, s-a descoperit existenţa platinei în Munţii Urali, iar zăcăminte bogate de crom din SUA au ieşit la iveală încă din 1818. Unele plante - "metalofite"- trăiesc numai în soluri conţinând zăcăminte metalifere; apariţia lor în anumite regiuni este un indiciu precis în acest sens.

"Flora zincului" este reprezentată de genurile Caryophyllaceae, Brassicaceae şi Primulaceae, care cuprind plante precum garoafa, varza şi respectiv ciuboţica-cucului.

Seleniul şi uraniul se ascund în regiunile cu specii ale genului Astragalus (de exemplu coşacii), care a contribuit astfel la descoperirea unor importante zăcăminte în S.U.A. şi Peru.

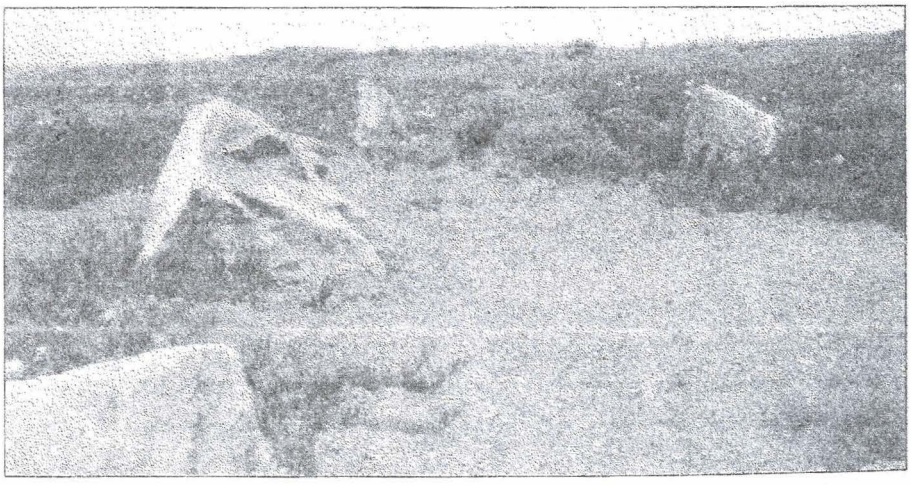

Feriga Asplenium adulterinum este un indiciu sigur al zăcămintelor de nichel, iar aurul este indicat de prezenţa pinului Douglas (Pinus duglas).

Chiar şi coloritul florilor şi talia plantelor indică adesea bogăţiile minerale ale subsolului. Anemonele, care în mod natural au o splendidă culoare albastru-violet, devin albe când substratul conţine nichel.

Pâlcurile de mesteceni care apar printre conifere indică frecvent prezenţa cărbunelui, iar zincul îşi trădează prezenţa prin frunzele galbene, chiar vara, ale unor plante care în mod normal au frunze verzi. Şi apa potabilă, atât de necesară, poate fi detectată după existenţa lemnului dulce (Glycyrrhiza glabra).

Acestea sunt numai câteva exemple semnificative din multitudiunea plantelor indicatoare. Deseori, uităm să ţinem seama de limbajul naturii, care ne *vorbeşte* despre secretele ei.

Corina IORDAN

https://biblioteca-digitala.ro

·S.O.S. NATURA·S.O.S. NATURA·S.O.S. NATURA·

Monumentele naturii sau elementele naturale marcante sunt entităţi naturale de importanţă naţională, reprezentate prin specii de plante şi animale rare ameninţate cu dispariţia, arbori seculari, formaţiuni geologice, geomorfologice şi paleontologice cu valoare estetică, ştiinţifică şi cultural-educativă. Monumentele naturii ocupă suprafeţe mici şi foarte mici, uneori de numai câţiva metri pătraţi.

TISA

(Taxus baccata)

Tisa este un arbore cu frunze aciculare, dispuse pe ramuri ca şi la brad. E o plantă toxică, deoarece toate părţile sale conţin un alcaloid taxină cu acţiune analgezică şi narcotică şi glucozidul taxicatină cu acţiune cardiacă.

Singura parte a plantei care nu e toxică este arilul, o formaţiune cărnoasă de culoare roşie, care se dezvoltă la baza seminţei şi o acoperă incomplet. Organele arborelui sunt lipsite de canale secretoare de răşină.

Având un lemn tare, roşiatic, foarte căutat pentru sculptură şi tâmplărie fină, tisa a devenit tot mai rară în ţara noastră şi de aceea a fost pusă sub protecţia legii, fiind declarată monument al naturii.

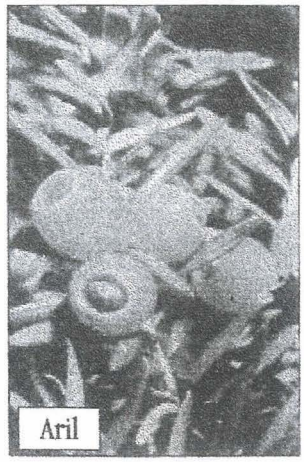

Aril

Daniela URSU

Arborii ocrotiţi ai Ploieştiului

Pe teritoriul oraşului Ploieşti se află numeroase obiective naturale cu regim de protecţie, conform legilor în vigoare. Nu se admite distrugerea lor sub nici o formă (poluare, tăiere, construcţii în imediata apropiere etc.)

Vă propunem un itinerar ce durează la pas normal 40 de minute, la cei mai importanţi arbori ocrotiţi ai oraşului nostru.

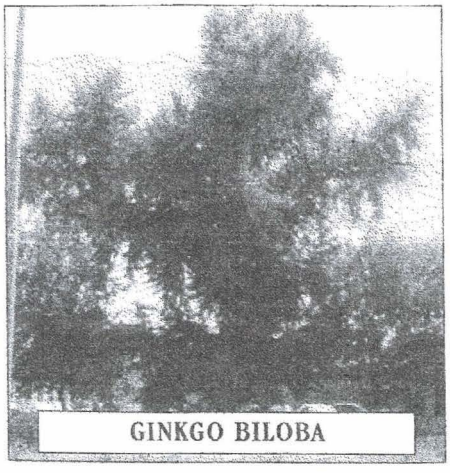

GINKGO BILOBA

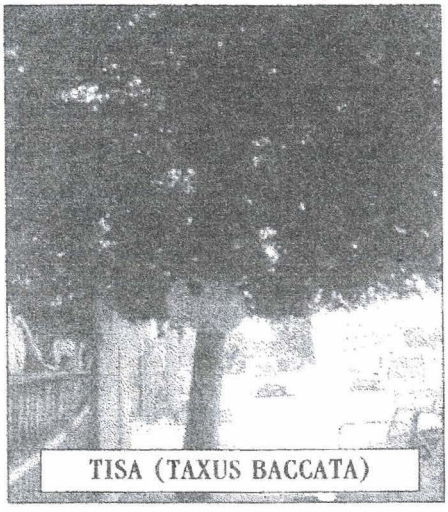

TISA (TAXUS BACCATA)

1. TISA (TAXUS BACCATA) -2 exemplare. Str. Văleni nr.3 (Curtea Catedralei Sf.Ioan)
2. TISA (TAXUS BACCATA) -2 exemplare. Str. Vlad Ţepeş nr.19
3. PĂR SECULAR (PIRUS SATIVA) - Str. Kutuzov nr.5
4. TEIUL LUI CARAGIALE (TILIA TOMENTOSA) - 1 exemplar. B-dul Independenţei nr.6 (Curtea Bisericii Sf. Gheorghe Nou)
5. GINKGO BILOBA - 1 exemplar. B-dul Independenţei nr.21 (Curtea Petrom)
6. ARBORE MAMUT (SEQUOIA GIGANTEA) - 1 exemplar. Str. N. Bălcescu nr.15 (Curtea Muzeului „Paul Constantinescu")

Viorica RUSU

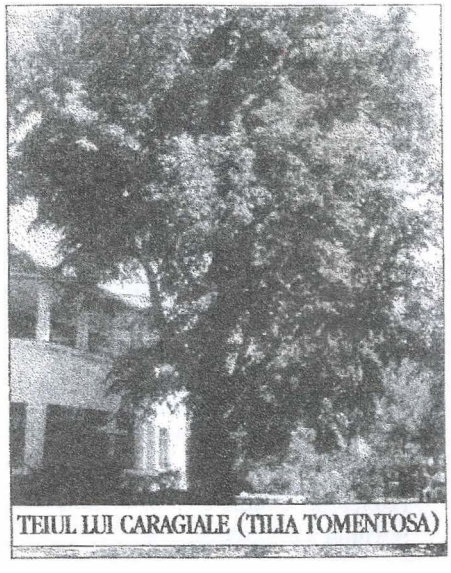

TEIUL LUI CARAGIALE (TILIA TOMENTOSA)

https://biblioteca-digitala.ro

Restaurarea monumentelor istorice

- o prioritate în preocupările specialiştilor muzeului -

În cadrul Laboratorului de cercetare chimică, biologică şi mineralogică pentru patrimoniu din cadrul Muzeului Judeţean de Ştiinţele Naturii Prahova se realizează o gamă largă de analize specifice şi necesare în vederea restaurării de monumente.

În acest sens, se efectuează:

-investigaţii pentru pictura murală: (analize stratigrafice ale stratului pictural cu fotografiere pe microscop, analize chimice şi fizice pentru determinarea compoziţiei pigmenţilor şi lianţilor, analize ale compoziţiei stratului suport);

-investigaţii pentru mortare vechi: analize fizice şi chimice pentru determinarea compoziţiei mortarului şi reconstituirea reţetei de preparare, determinarea raportului liant/agregat, determinarea granulometriei agregatului, determinarea conţinutului de carbonat de calciu din liant, determinarea conţinutului de oxid de calciu şi oxid de magneziu din liant, determinarea sărurilor provenite din alterări chimice şi fizice);

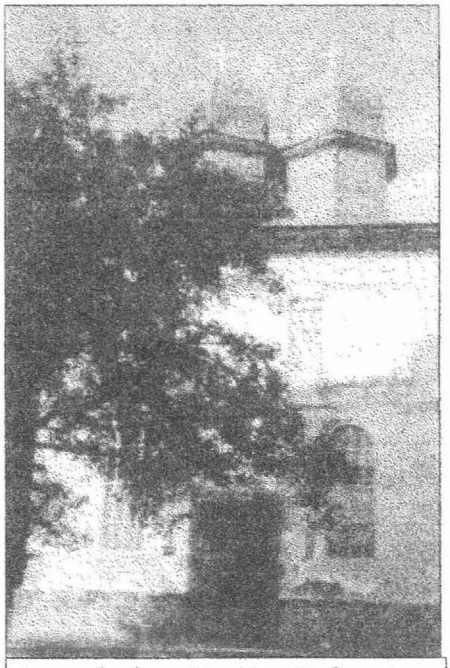

Apostolache - Biserica "Adormirea Maicii Domnului"

-investigaţii pentru lemn: determinarea factorilor de biodegradare şi tratamente de stopare;

-determinări ale factorilor de deteriorare ce afectează monumentele istorice şi tratamente de stopare a proceselor de alterare: umiditate - măsurători şi decelarea mecanismelor de producere; eflorescenţe săruri - analize chimice pentru determinarea naturii lor, decelarea cauzelor de producere, tratamente pentru eliminarea sărurilor din substrat; biodeteriorare - determinări: bacterii, alge, licheni, ciuperci, tratamente de biocidare, determinări de insecte xilofage, tratamente de combatere a atacului de insecte.

Dotarea laboratorului şi profesionalismul specialiştilor, împlinite de implicarea conducerii muzeului, au condus la obţinerea de contracte în vederea restaurării unor monumente de primă importanţă, atât din judeţ cât şi din ţară, precum: biserica veche a Mănăstirii Sinaia, liceul I.L.Caragiale, biserica fostei Mănăstiri Apostolache, Casa cu grifoni - Câmpina, biserica din satul Stâlpu- jud. Buzău, biserica "Sf. Nicolae Tabaci" - Vălenii de Munte, biserica fostei Mănăstiri Negoieşti Şoldanu - jud. Călăraşi, Palatul Navigaţiei - Galaţi, Halele Centrale - Ploieşti, Biserica Densuş - jud. Hunedoara, Complexul Muzeal "Constantin Brâncuşi" Târgu-Jiu, ş.a.

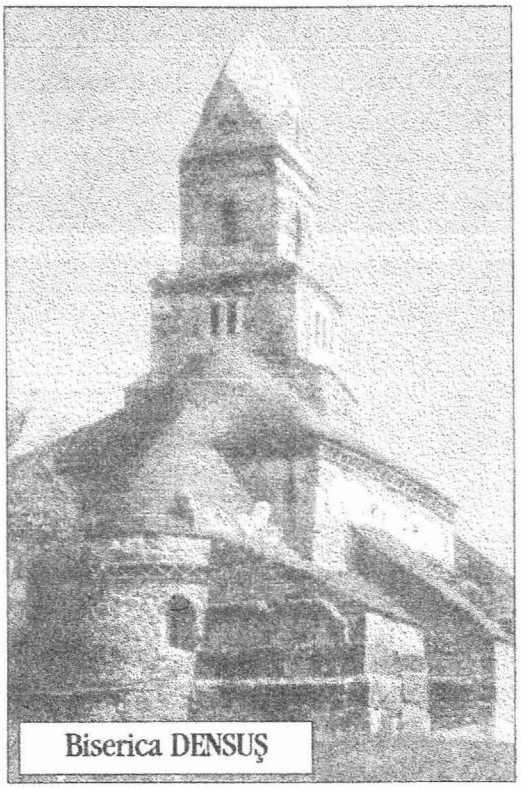

Biserica DENSUŞ

În afara analizelor şi determinărilor propriu-zise, fiecare lucrare a fost însoţită de o documentare serioasă din punct de vedere istoric, al arhitecturii, al tehnicilor de construcţie, al tehnicii de pictură, realizându-se o bază de date şi importante studii de cercetare.

În revista muzeului vom prezenta, pentru un public mai larg, istoricul şi chiar legenda unora dintre aceste monumente deosebit de valoroase, a căror restaurare ne preocupă atât ca specialişti, cât şi ca buni români, păstrători ai tradiţiei şi credinţei strămoşeşti.

Daniela BOARU

https://biblioteca-digitala.ro

MUZEUL JUDEȚEAN DE ȘTIINȚELE NATURII PRAHOVA

- se prezintă -

MUZEUL OMULUI -PLOIEŞTI - (III)

Muzeul Omului din Ploieşti reuneşte cele mai importante aspecte ale biologiei umane: antropogeneză-antropologie, rase umane şi subrasele populaţiei româneşti, anatomie şi fiziologie, genetică, ecologie, demografie, ocrotirea naturii, ecosisteme antropice din România. Puteţi afla aceste informaţii vizitând expoziţiile permanente şi temporare, sau participând la simpozioane şi cursuri. Muzeul poate fi vizitat zilnic între orele 9.00-17.00, în afara zilei de luni. Sâmbăta şi duminica, programul este de la 9.00 la 13.00.

GENETICA

Sala de genetică face cunoscute publicului, într-un limbaj accesibil şi atrăgător, principalele noţiuni de genetică umană, prin prezentarea structurii ADN, copierea informaţiei genetice, tipurile de ARN, structura cromozomului, cariotipul uman, modificările cromozomiale somatice şi sexuale, survenite datorită factorilor fizico-chimici şi biologici.

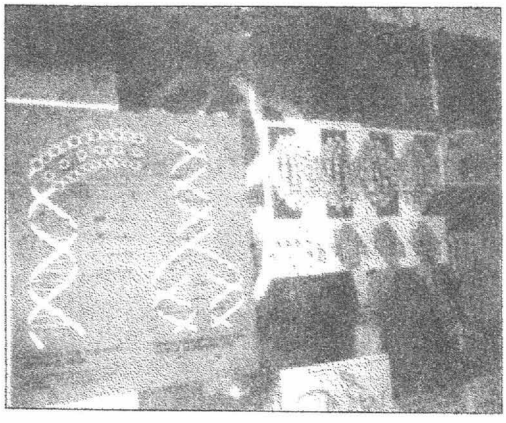

RELAŢIA OM-NATURĂ

Aspectul relaţiilor om-natură, esenţial în desfăşurarea proceselor vitale ale ambelor sisteme, este amplu prezentat în cadrul muzeului.

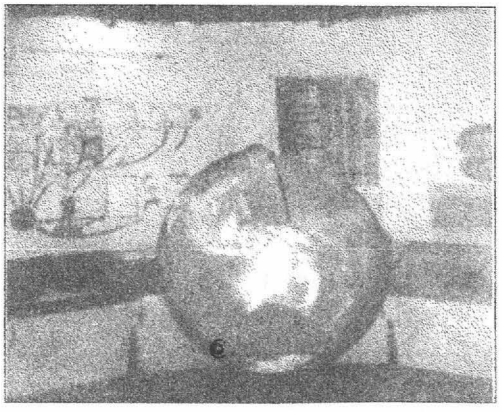

Organismul uman, privit ca sistem individual, este redat în ipostaza adaptării la factorii biotici şi abiotici ai mediului. Sunt prezentate în imagini principalele zone de vegetaţie ale Terrei, precum şi principalele relaţii existente între sursele de energie ale biosferei şi om, corelându-se cu evoluţia demografică. (va urma)

Emilia IANCU, Director al Muzeului Judeţean de Ştiinţele Naturii Prahova

Editura BIOEDIT

Execută, la comandă:

- pliante;
- cataloage;
- cărţi de vizită;
- imprimate fără regim special;
- foi cu antet;
- calendare;
- broşuri;
- diplome etc.

Lucrările pot fi executate în una, două, trei sau patru culori.

La cerere, se pot executa şi alte lucrări de tipărire conform doleanţelor clientului.

Apelând la serviciile instituţiei noastre, economisiţi cca 22% din preţul comenzii:

NU SE APLICĂ T.V.A!

https://biblioteca-digitala.ro

Grădina - un colţ de Rai

Oamenii au fost mereu dornici să aibă pe Pământ un colţ de Rai. Grădina este o imagine a sufletului, un tainic vis devenit realitate prin lucrarea mâinilor şi a naturii. Ca şi trupul, sufletul nostru se hrăneşte cu roadele ei. Priviţi o floare: ea vorbeşte prin culorile, forma şi parfumul ei, astfel încât starea noastră interioară se transformă, o pace se aşterne peste suflet; se deschide şi el ca o floare, pentru a oferi iubirea sa. (R.M.)

ASIRIA ŞI MESOPOTAMIA

Grădinile din Asiria şi Mesopotamia sunt cunoscute de peste cinci mii de ani, primele informaţii datând din mileniul I î.H.

Aceste grădini aveau formă de piramidă tronconică realizată din terase succesive, în descreştere ca suprafaţă, ce purtau numele de zigurate.

Fluviile Tigru şi Eufrat au facilitat crearea unor reţele de canale de irigaţie, iar grădinarii sumerieni, prin tehnicile horticole adoptate, au transformat stepa asiatică "Eden" în adevărate paradisuri terestre.

Grădinile suspendate din Babilon, una din cele şapte minuni ale lumii, au fost construite de către Nabucodonosor al II-lea pentru soţia sa Amytis, dar i s-au atribuit greşit reginei Semiramis (sec. IX î.H.).

Aceste celebre grădini erau formate din mai multe etaje (terase), de aproximativ 22m înălţime.

Ca dimesiuni, prima terasă avea 45x40m, a doua 40x30m, iar a treia şi a patra fiind mai reduse.

Prima terasă, cea mai de jos, era cea sprijinită pe 14 săli boltite, cu un culoar central.

Toate terasele erau pavate cu pietre late fixate într-un strat de bitum.

Deasupra dalelor existau mai multe rânduri de cărămidă nearsă, acoperite cu plăci de plumb.

Pe acestea erau amplasate cărămizi sfărâmate (arse) pentru drenaj şi un strat de pământ vegetal de aproximativ 2m grosime, la ultimul etaj.

Pentru udarea plantelor erau folosite trei fântâni prin care, cu ajutorul unor găleţi prinse de un lanţ, se aducea apa necesară de la un bazin legat printr-un canal cu fluviul Eufrat.

Vegetaţia ornamentală era compusă din plante precum palmieri, curmali, duzi, rodii, cătină roşie, tamarisc, smochini, jujubieri, jasmin, trandafiri, lalele, cimbrişor, isop.

Daniela URSU

Ştiaţi că...

• **Marea cu apa cea mai limpede este Marea Wedell din Antarctica?**

Un disc de gheaţă din această mare apare vizibil până la o adâncime de 80m. Apa acestei mări are o claritate aproape ca a apei distilate.

• **Cea mai mare pasăre din lume este inaptă de zbor?**

Este vorba despre struţul african, care trăieşte la sud de munţii Atlas, din regiunea cursului superior al fluviilor Senegal şi Niger până în Sudan şi Etiopia centrală. Masculii pot atinge înălţimi de 2,74 m şi greutăţi aproape de 160 kg.

ERATĂ: Cea mai grea pasăre de pradă este condorul andin.

NATURA ŞI OMUL Publicaţie editată de MUZEUL JUDEŢEAN DE ŞTIINŢELE NATURII PRAHOVA

Apare sub îngrijirea unui colectiv de specialişti coordonat de Emilia IANCU, Director al Muzeului Judeţean de Ştiinţele Naturii Prahova

Redactor şef: Roxana MANOLACHE
Adresa redacţiei: Str.Sbt. Erou Călin Cătălin nr.1 - Palatul Culturii - Ploieşti, 2000, jud.Prahova
Tel.:044-123719; Fax:111970

Tipărit la EDITURA BIOEDIT a Muzeului Judeţean de Ştiinţele Naturii Prahova

https://biblioteca-digitala.ro